

Centri za HIV testiranje i savjetovanje

U Zagrebu, Rijeci, Splitu, Zadru, Puli, Dubrovniku i Korčuli, Osijeku i Slavonskom Brodu otvoreni su Centri za besplatno i anonimno HIV testiranje i savjetovanje (CTS). U centrima rade stručne osobe koje u suradnji s korisnikom pomažu u pronalasku rješenja za svaki individualni rizik od HIV infekcije. U centrima rade educirani savjetnici, a namijenjeno je svim osobama koje se žele testirati na HIV infekciju i koje zatrebaju savjet i pomoć u vezi HIV/AIDS-a. Usluge u centrima besplatne su, anonimne i na dobrovoljnoj osnovi.

Program opremanja i uspostavljanja centara, odnosno organizacija službe za dobrovoljno testiranje i savjetovanje bila je dio je projekta Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi RH „Unapređenje borbe protiv HIV/AIDS-a u Hrvatskoj“ uz financijsku potporu GFATM-a (Global Fund to Fight TB, AIDS and Malaria). Nositelj programa je bio Hrvatski zavod za javno zdravstvo u suradnji sa Službama za epidemiologiju županijskih Zavoda, a model rada osnivanje deset CTS centara (savjetovališta) koji su integrirani u postojeći sustav zdravstvene zaštite, i time poboljšati pristup dobrovoljnom, anonimnom i besplatnom HIV testiranju i savjetovanju.

Od 2003.-2006.godine, koliko je trajao projekt, u Hrvatskoj je otvoreno 10 centara koji su integrirani u postojeći zdravstveni sustav, čime je poboljšana dostupnost HIV savjetovanju i testiranju. Sedam centara otvoreno je u županijskim zavodima za javno zdravstvo, jedan u Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo, jedan pri Klinici za infektivne bolesti "Dr. F. Mihaljević" i jedan u zatvorskom sustavu.

Nakon završetka GFTAM projekta rad centara se nastavio financirati kroz program Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi RH "Rad Centara za dobrovoljno, anonimno i besplatno savjetovanje i testiranje na HIV", te u 2012. godini kroz program Ministarstva zdravstva RH „Programa rada Savjetovališta za HIV/AIDS“.

Rad centara/savjetovališta za HIV/AIDS dio je Hrvatskog nacionalnog programa za prevenciju HIV/AIDS-a 2011.-2015.

Od osnutka 2003. do kraja 2012. godine centri/savjetovališta su pružila 37.509 individualna savjetovanja za 20.804 korisnika, a 20.106 osobe su testirane se na HIV, te su u tom razdoblju utvrđena 181 pozitivna nalaza.

ORGANIZACIJA CTS SUSTAVA - SLUŽBE ZA DOBROVOLJNO HIV SAVJETOVANJE I TESTIRANJE

Planirani ciljevi:

Postaviti centre za dobrovoljno testiranje i savjetovanje (CTS) o HIV/AIDS-u i time:

- povećati dostupnost dobrovoljnom, anonimnom i besplatnom testiranju i savjetovanju cijeloj populaciji, pogotovo mladim osobama i osobama u skupinama rizičnog ponašanja,
- kroz rad savjetovališta djelovati na usvajanje pozitivnih stavova i stilova života (odgovorno spolno ponašanje, nekorištenje droga...),
- održavanje niske razine oboljelih od HIV/AIDS-a i smanjenje rizika od povećanog širenja bolesti u budućnosti,
- smanjenje stigmatizacije i diskriminacije te integracija oboljelih u socijalnu okolinu.

Model rada:

- opremiti i uspostaviti CTS centre koji su integrirani u dio već postojećeg zdravstvenog sektora (zavodi za javno zdravstvo).

Aktivnosti:

- procijeniti potrebe lokalne sredine,
- opremiti centre,
- educirati savjetnike,
- napisati priručnik za savjetnike,
- informiranje javnosti o CTS (internet, radio, televizija, tisak, letci, brošure)
 - medijska kampanja,
- rad u CTS-u: - savjetovanje prije upućivanja na testiranje,
 - testiranje,
 - savjetovanje poslije obavljenog testiranja,
 - pomoć pri upućivanju u odgovarajuće institucije/ustanove,
- monitoring CTS aktivnosti,
- evaluacija projekta.

Osnovna načela rada centara su:

- testiranje i savjetovanje moraju biti **dobrovoljni**,
- **individualni pristup** rješavanju problema,
- **informirani pristanak** na testiranje,
- dostupnost službi medicinske i psihosocijalne pomoći,
- **povjerljivost** podataka/ zaštita privatnosti.

Centri (savjetovališta) su namijenjena:

- osobama koje su se izložile povećanom riziku od HIV infekcije,
- osobama koje misle da su se izložile povećanom riziku,
- oboljelima od HIV/AIDS-a i njihovim partnerima i članovima obitelji,
- svim ostalim građanima koji zatrebaju savjet u području HIV/AIDS problematike.

Dobrovoljno savjetovanje i testiranje – DST (Voluntary Counselling and Testing – VCT) metoda je kojom stručna osoba i osoba koja se testira na HIV, zajedničkim nastojanjem, prilagođavaju rješenja za prevenciju HIV-infekcije svakom pojedinačnom slučaju povećanog rizika.

Testiranje na HIV obavlja se iz jednog uzorka krvi, u laboratorijskim uvjetima, uz metode za potvrdu nalaza iz kojih proizlazi visoka pouzdanost testa. Postupak laboratorijske obrade traje nekoliko dana, nakon čega se rezultat testa u neposrednom kontaktu predočuje isključivo testiranome.

Takozvani "brzi testovi" otkrivaju protutijela, a moguće je testiranje iz uzorka sline, pune krvi i seruma/plazme. U Hrvatskoj su dostupni i imaju dozvolu za uporabu dva brza testa na HIV, a mogu ih primjenjivati samo u zdravstvenim ustanovama zdravstveni djelatnici koji su dodatno educirani iz područja HIV savjetovanja i testiranja.

DST podrazumijeva povjerljiv odnos između osoba u procesu testiranja i savjetovanja te potpunu zaštitu identiteta testirane osobe, bez obzira na rezultat testa. Tehnologija provođenja DST-a, zahvaljujući postupku kodiranja, jamči anonimnost podataka iz intervjua i savjetovanja te rezultata testiranja. Kako je anonimnost prema javnosti, obitelji, poznanicima i prijateljima zajamčena, njihovo informiranje prepušteno je odluci testiranoga.

DST provode stručne osobe koje se bave i drugim javnozdravstvenim poslovima, a organizira se na mjestima na kojima se odvija i druga djelatnost te ne postoji opasnost da testirana osoba bude prepoznata kao mogući nositelj HIV-a.

Namjera je DST-a da, uz stručno savjetovanje i suradnju, svaki pojedinac pronađe vlastiti način za nošenje s opasnostima HIV-infekcije.

POSTUPAK TESTIRANJA I SAVJETOVANJA SASTOJI SE OD TRI DIJELA:

1. Savjetovanje prije testiranja (procjena rizika, informiranje o značenju rezultata testa, edukacija korisnika o putovima prijenosa i načinima sprečavanja HIV infekcije, distribucija edukativno-informativnih materijala - brošure, letci i sl.)

2. Testiranje

HIV-pozitivan nalaz, dobiven laboratorijskim testiranjem iz uzorka krvi, znači da je testirana osoba zaražena HIV-om.

HIV-negativan nalaz znači da testirana osoba nije zaražena HIV-om, ili da od infekcije nije prošlo vrijeme potrebno da test otkrije prisustvo virusa koji je unesen u organizam. Naime, ako je od trenutka zaraze do testiranja prošlo manje od tri mjeseca, postoji vjerojatnost da se dobije HIV-negativan nalaz iako je testirana osoba zaražena.

3. Savjetovanje poslije testiranja (edukacija korisnika o putovima prijenosa i načinima sprečavanja HIV infekcije upućivanje na medicinsku, psihološku i socijalnu pomoć, širok spektar informacija - zdravstvenih, socijalnih, pravnih)

CENTRI ZA ANONIMNO I BESPLATNO HIV SAVJETOVANJE I TESTIRANJE

ZAGREB

Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Rockefellerova 7, Služba za epidemiologiju zaraznih bolesti - Savjetovalište za HIV/AIDS na adresi **Rockefellerova 12**, Zagreb

Radno vrijeme: utorkom i četvrtkom od 16.00 do 19.00 sati i svaka druga subota (parni datumi) od 10.00 do 12.00 sati

Telefon: 01/ 48 63 319 (u vrijeme rada savjetovališta)

Info telefon (od ponedjeljka do petka): 01/ 46 83 005 ili 01/ 46 83 004

Referentni centar za HIV i AIDS Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi RH, Klinika za infektivne bolesti «Dr. Fran Mihaljević», Mirogojska 8, Zagreb

Radno vrijeme: od ponedjeljka do petka od 15.30 do 18.30 sati

Telefon: 01/ 46 78 243

Zatvorska bolnica u Zagrebu, Svetošimunska 107, Zagreb

Telefon: 01/ 23 83 800

Osoba za kontakt: Blaženka Retkovec, dr. med.

DUBROVNIK

Adresa: Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije, Dr. Ante Šercera 4a, Dubrovnik

Radno vrijeme: ponedjeljkom i srijedom od 16 do 18 sati

Telefon: 020/ 341 -000

Osoba za kontakt: Mato Lakić, dr. med.

OSIJEK

Adresa: Zavod za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije, Franje Krežme 1, Osijek

Radno vrijeme: utorkom i četvrtkom od 15 do 18 sati.

Telefon: 031/ 225 711

Osoba za kontakt: Karlo Kožul, dr. med.

PULA

Adresa: Zavod za javno zdravstvo Istarske županije, Nazorova 23, Pula

Radno vrijeme: ponedjeljkom i srijedom od 15 do 17 sati i prva subota u mjesecu od 8 do 12 sati

Telefon: 052/ 529 017 i 052/ 529 046

Osoba za kontakt: Vlasta Skopljak, dr. med.

ROVINJ

Telefon: 052/ 841 656

RIJEKA

Adresa: Nastavni zavod za javno zdravstvo Primorsko-goranske županije, Epidemiološki odjel, Krešimirova 52a, Rijeka

Radno vrijeme: ponedjeljkom i srijedom od 13 do 15 sati

Telefon: 051/ 358 798

Osoba za kontakt: Đana Pahor, dr. med.

Udruga Hepatos RIJEKA, u suradnji s ZZJZ PGZ

Blaža Polića 2/III, Rijeka

Radno vrijeme: četvrtkom od 13 do 15 sati

Telefon: 051/311-190; 091/4008-111

SLAVONSKI BROD

Adresa: Zavod za javno zdravstvo Brodsko-posavske županije, V. Nazora 2a, Sl. Brod

Radno vrijeme: ponedjeljkom i srijedom od 15 do 17 sati, subotom od 8 do 12 sati.

Telefon: 035/ 447 228

Osoba za kontakt: Ante Cvitković, dr. med.

SPLIT

Adresa:

Zavod za javno zdravstvo Splitsko-dalmatinske županije, Služba za epidemiologiju,

Ambulanta za AIDS, Vukovarska 46, Split

Radno vrijeme: od ponedjeljka do petka od 8 do 16 sati

Telefon: 021/ 401 114; 021/ 401 154

Osoba za kontakt: Dijana Nonković, dr. med.

Udruga HELP, Mihovilova širina 1, Split

Radno vrijeme: ponedjeljak i četvrtak od 15 do 17 sati

Telefon: 021/ 346 664

ZADAR

Adresa: Zavod za javno zdravstvo Zadar, Kolovare 2, Zadar

Radno vrijeme: od ponedjeljka do petka od 9 do 11 sati

Telefon: 023/ 300 841

Osoba za kontakt: Alan Medić, dr. med.

i

Adresa: Ulica Don Ive Prodana 12 (prostor Crvenog križa)

Radno vrijeme: ponedjeljkom i srijedom od 16 do 18 sati

Telefon: 023/ 318 152

Pitanja vezana uz savjetovanje i HIV testiranje možete slati na e-mail: hiv.savjet@hzjz.hr

O ovim centrima možete čitati i u na www.zdravlje.hzjz.hr